

PATARIMAI TĖVAMS, AUGINANTIEMS MIKČIOJANTĮ VAIKĄ

Mikčiojimas - tai kalbos tempo ir ritmo sutrikimas, kai žmogus žino, ką nori pasakyti, bet sklandžiai to padaryti negali. Dažnai mikčiojimą lydi ir nevalingi judesiai – veido mimikos, tikai, rankų mostai, pečių įtampa, įterptiniai žodžiai, tokie kaip „o“, „na“, „žinai“.

Dažniausiai vaikai mikčioti pradeda 2-4 metų, intensyviu nervų sistemos ir kalbos vystymosi laikotarpiu, bet gali ir vėliau, priklausomai nuo priežasties.

Priežastys

- staigios psichinės traumos (išgąstis, baimė, pernelyg džiaugsmingos emocijos);
- ilgalaikiai stresai ir konfliktinės situacijos (netinkamas auklėjimas ir barniai namuose, tėvų skyrybos, nesėkmės darželyje/mokykloje, blogi santykiai su bendraamžiais, vaiko vertimas užsiimti kažkuo prieš jo norą);
- netinkamas vaiko kalbinis auklėjimas (dažnai tėvai nežinodami vaiko kalbos fiziologinių ypatumų, reikalauja žymiai daugiau, nei jis gali arba priešingai vaiko kalba visai nesirūpinama);
- centrinės nervų sistemos ligos ir traumos, astenizacija (silpnumas);
- paveldėjimas.

Požymiai

- garso tęsimas 0,5 sekundės ar ilgiau (pvz.: aš noriu mmmmmamos);
- garso ar žodžio pakartojimas tris kartus ar dažniau (pvz.: A-a-a-aš valgau);
- kartais vaikas užsikerta tardamas pirmuosius sakinio žodžius-ištesia ar kartoja "a", "o", "e", "am" ir panašiai. Gali būti kartojamos žodžių dalys, o dažniausiai pirmas skiemuo.
- veido grimasos ar raumenų virpėjimas (pvz.: virpanti lūpa, pakelti antakiai, išplėstos šnervės, tankus mirkčiojimas);
- balso ir tono pakėlimas (vaikui stengiantis ištartį žodį tęsiamą garso aukštis gali kilti, stengiamasi tarsi išstumti įstrigusį žodį);
- baimė, nerimas kalbant. Gali bijoti konkrečių žodžių arba išviso bijoti kalbėti, vengimas kalbėti.

Tėvų pagalba mikčiojančiam vaikui

- Kantriai klausykite ką jūsų vaikas sako, o ne kaip jis tai sako. Reaguokite į jo išsakytas mintis, o ne į mikčiojimą;

- nereikėtų vaikui duoti konkrečių patarimų kaip nemikčioti, nes nesėkmės atveju vaikas gali pagalvoti, kad jis mikčioja todėl, kad kažką daro neteisingai, kad dėl to, kad mikčioja kaltas jis pats;
- venkite užbaigti arba išsakyti vaiko mintis ar idėjas. Leiskite kalbėti jam pačiam;
- išklausę vaiko minčių, atsakykite lėtai ir neskubėdami, vartodami žodžius, kurie nuskambėjo ir jo kalboje. Pavyzdžiui, jeigu jis sako " Aš m-m-matau k-k-kiškį", jūs atsakote lengvai, atsipalaidavę "O tu matai kiškį! Jis gražus."; prieš atsakydami vaikui, padarykite pauzę. Tai nuramina, sulėtina kalbos tempą, tai padeda vaikui kalbėti;
- vaikai mėgdžioja suaugusius, taigi patys pasistenkite kalbėti ramiai, vartokite paprastus žodžius, tarkite juos neskubėdami;
- stenkitės nekalbėti už vaiką ir neskubinkite baigti minčių;
- pietų, vakarienės metu išjunkite televizorių. Tai laikas šeimos pokalbiams, o ne programų klausymui;
- tuo metu kai vaikas kalba, palaikykite natūralų kontaktą akimis;
- jeigu vaikas pradeda kalbėti tuo metu, kai Jūs dirbate darbą reikalaujantį susikaupimo (vairuojate automobilį, pjaustote daržoves ir kt.), pasakykite jam, kad negalite į jį žiūrėti, tačiau atidžiai klausote;
- neliepkite sulėtinti kalbos tempo, sustoti, pakartoti žodžių;
- neverskite jo garsiai skaityti, deklamuoti eilėraščių svetimiems žmonėms jei vaikas to nenori;
- nereikėtų leisti žiūrėti pernelyg jaudinančių televizijos laidų;
- namuose sukurkite ramesnę aplinką;
- suraskite būdą parodyti vaikui, kad jį mylite, vertinate ir kad Jums malonu būti su juo;
- glaudžiai bendraukite su auklėtoja/mokytoja, informuokite apie sutrikimą, papasakokite kaip Jūs su vaiku elgiatės namuose, kas jį trikdo, o kas ramina. Tuomet auklėtoja/mokytoja galės taip organizuoti darbą, kad vaikui keliami reikalavimai šeimoje ir ugdymo įstaigoje kuo mažiau skirtųsi;
- dienos režimo laikymasis, reguliarus poilsis teigiamai veikia vaiko nervų sistemą;

Šaltiniai:

1. <http://psichika.eu/blog/psichologinis-mikciojimas/>
2. Pagal A. Luneckienės E. Norvaišienės parengtą lankstinuką „ Pagalba mikčiojančiam vaikui“.
3. http://www.logopedai.lt/str_mikciojimas.html
4. Žutautienė N. Padėkime mikčiojančiam vaikui. Vilnius.